

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu

Rozdział:

Bank Cukrownictwa w Poznaniu

Źródło:

Przemysł i handel 1918-1928 / red. nac. Władysław Gieysztor i Czesław Peche.

Warszawa : Ministerstwo Przemysłu i Handlu, cop. 1928, strony 30-32

Rozdział zdigitalizowany udostępniony cyfrowo w ramach zadań projektu pt.

„Digitalizacja i udostępnianie online »Bibliografii gospodarki Wielkopolski 1919-39«

H. Maciejewskiej” (SONB/SP/550684/2022)

Minister
Edukacji i Nauki

Spółeczna
Odpowiedzialność
Nauki

Oszczędności, lecz winien być rozszerzony w kierunku pielęgnowania kredytu komunalnego, a to przez dostarczanie gminom i powiatom kapitałów, umożliwiających im opanowanie znajdującej się w ogólnym chaosie gospodarki komunalnej.

Do zakresu działania Komunalnego Banku Kredytowego należy więc nietylko regulowanie przyptywu i odpływu kapitałów Komunalnych Kas Oszczędności, lecz również załatwianie interesów finansowych zrzeszonych miast i powiatów. Pozatem Komunalny Bank Kredytowy załatwia wszelkie czynności bankowe i handlowe również z nieczłonkami. Specjalną agendą Komunalnego Banku Kredytowego, nieuruchomioną jeszcze z powodu trudności formalnych, jest udzielanie długoterminowych pożyczek komunalnych oraz wydawanie na podstawie tychże kredytów — obligacyj komunalnych.

W 1923 r. Komunalny Bank Kredytowy

przejął od 62 instytucji finansowych niemieckich (udzielających kredytu długoterminowego) wierzytelności hipoteczne w nominalnej wartości przeszło 400 miljn. marek niemieckich, ciężące na nieruchomościach miejskich i wiejskich, położonych w b. dzielnicy pruskiej. Obecnie zajmuje się Bank przewalutowaniem powyższych wierzytelności oraz ich realizacją.

Rozwój Banku widoczny jest z następujących cyfr (w \mathcal{Z}):

	Fundusz rezerwowy	Wkłady i inne kapitały obce	Kredyty udzielone komunom	Czysty zysk	Sumy bilansowe
1924	30.146	3.601.056	885 018	209.205	39,572.344
1925	201.702	5,663.855	2,477.032	295.674	43,157.059
1926	423.966	11,730.719	6,896.680	270.194	47,715.630
1927	634.966	14,939.931	10,781.679	446 351	49,638.315
1928	1,005.950	16 163.254	13,474.297	—	54,031.488

(31/VII)

BANK CUKROWNICTWA

w Poznaniu

Przemysł cukrowniczy był jednym z pierwszych w Polsce, który poszedł zdecydowanie po linii rozwoju nowoczesnych metod organizacyjnych i stworzył bardzo silne zrzeszenie gospodarcze, mające na celu prowadzenie wspólnej polityki handlowej i finansowej oraz zabezpieczenie należytej aprowizacji kraju cukrem jako też dokonanie planowego eksportu.

Przemysł cukrowniczy, jako sezonowy, wymaga specjalnej opieki finansowej, znacznych kapitałów obrotowych, lub kredytów. Potrzeby te przed wojną były względnie rozwiązane. Każda cukrownia posiadała własne, znaczne kapitały obrotowe, poza tem z łatwością mogła uzyskać długoterminowe i tanie kredyty (hipoteczne i t. p.), przy potrąceniu zaś nieznacznych stosunkowo procentów, mogła sprzedać silnym

instytucjom finansowym w całości lub częściowo swoją produkcję, wreszcie mogła samodzielnie normować cenę magazynowanego przez dłuższy okres czasu towaru.

Wojna wszechświatowa, a następnie okres inflacyjny, spowodowały katastrofalny stan finansowy we wszystkich prawie cukrowniach.

W związku z powyższem powstała konieczność zrzeszenia się przemysłu w związku, przede wszystkim dzielnicowe, następnie ogólnopolskiego, w celu szukania zbiorowymi siłami środków zaradczych, a więc i kapitałów obrotowych (pożyczek).

Egzystujące już wówczas związki cukrownicze zawodowe (Poznański, Warszawski i Małopolski) rozszerzyły odpowiednio swoją działalność w celu ściślejszego związania należących do

nich cukrowni pod względem finansowym i handlowym. Zrzeszone cukrownie dały sobie odpowiednie gwarancje, a w następstwie powołały — jako organizację międzyzwiązkową — Radę Naczelną Polskiego Przemysłu Cukrowniczego; dla wypełnienia zaś funkcji czysto finansowych i towarowych powołany został w 1921 r. Bank Cukrownictwa, który w krótkim czasie stanął w rządzie najżywotniejszych instytucji finansowych w Polsce.

Bank Cukrownictwa, stworzony przez przemysł cukrowniczy Zachodniej Polski z siedzibą w Poznaniu, służył początkowo wyłącznie interesom tego przemysłu, następnie, z chwilą wspomnianego skonsolidowania się całego przemysłu na terenie międzyzwiązkowym, interesom całego polskiego przemysłu cukrowniczego.

Akcjonariuszami Banku są przeważnie cukrownie zrzeszone i tylko nieznaczna ilość akcji jest w posiadaniu osób prywatnych i plantatorów z przemysłem cukrowniczym ściśle związanych.

W skład naczelnych władz Banku — Rady Nadzorczej i Komitetu Wykonawczego — wchodzi w liczbie 26 najwybitniejsi przedstawiciele przemysłu cukrowniczego i sfer rolniczych.

Bank opiera swą działalność na ścisłej współpracy z cukrowniami, zrzeszonymi w Związku Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego i należącymi do Spółki Handlowej Cukrowni Związkowych w Warszawie, przez co dysponuje produkcją cukru w ilości około pół miliona ton w kampanji. Prócz sprzedaży krajowej i eksportowej cukru Bank zajmuje się na wielką skalę zaopatrywaniem zrzeszonych cukrowni i plantatorów buraka cukrowego w nawozy sztuczne, węgiel i worki, a pozatem przez swe placówki w Gdańsku pozbywa pochodne produkty cukrowni jak melas i wyłoki buraczane.

Sprzedaż cukru w kraju przeprowadza Bank w Centrali Poznańskiej, w Oddziałach swych w Warszawie i we Lwowie, tudzież w kilkunastu

(w 1928 r. — 14) na ten cel założonych składnicach w ważniejszych ośrodkach handlowych. Rola Banku w tym zakresie spełniana jest nader skutecznie, o czym wymownie świadczą cyfry, wykazujące z roku na rok wzrost konsumpcji cukru, szczególnie w rejonach wschodnich naszego Państwa.

Między innymi, dla racjonalnego opanowania rynku stworzony został przy Banku specjalny Dział Statystyczny, który na zasadzie zbieranych materiałów oraz przez specjalnych objazdowych inspektorów ustala ściśle i kontroluje prawdziwą konsumpcję miesięczną i roczną wszystkich większych ośrodków w państwie polskiem. Na zasadzie tej statystyki, na każdy rok opracowany jest plan gospodarczy, który obecnie już prawie z matematyczną ścisłością przewiduje i przewiduje dla każdej miejscowości z odpowiedniej najbliższej cukrowni potrzebną ilość cukru na cały okres gospodarczy i cukier ten rezerwowany jest w magazynach cukrowni lub Banku, aż do nowej produkcji. Dokładny plan działalności daje duże korzyści nie tylko Bankowi i poszczególnym cukrowniom lecz w dużym stopniu wpływa na kształtowanie się cen. Umożliwienie przydzielenia pewnego zgóry określonego kontyngentu dla ośrodka, w którym pracuje dana cukrownia, zmniejsza koszty transportu i zapobiega bezcelowemu przewożeniu na znaczne nieraz odległości. Dane statystyczne, dotyczące się całości kształtu przemysłu cukrowniczego, oraz po raz pierwszy w Polsce ustalone dane, dotyczące się konsumpcji, wydane zostały przez Bank w formie albumu statystycznego w roku bieżącym z okazji stulecia polskiego cukrownictwa. Wydanie to znalazło pełne uznanie w sferach przemysłowych i naukowych w kraju i za granicą.

Biorąc wszystko powyższe na uwagę, wzrost konsumpcji krajowej cukru, która, między innymi, ma doniosłe znaczenie dla zdrowotności ludności, o mn. w. 125% od roku 1921/22, jeżeli nie w całości, to w każdym razie w znacznej mierze

przypisać należy działalności Banku Cukrownictwa.

Nawiązanie eksportowych stosunków z rynkami zagranicznymi, uzyskiwanie na rachunek przyszłych dostaw tego cukru pożyczek początkowo przedstawiało bardzo poważne trudności, wobec braku zaufania ze strony odpowiednich sfer finansowych i handlowych do nieznanego przemysłu nowopowstałego państwa. Obecnie, rzec można, wszystkie te przeszkody zostały z powodzeniem zwalczone i — wobec ścisłego i sumiennego wykonywania wszelkich zobowiązań — Polski Przemysł Cukrowniczy i jego reprezentant — Bank Cukrownictwa cieszy się za granicą najlepszą opinią i zaufaniem.

Z biegiem czasu udało się również wyzwolić z uciążliwych początkowo więzów i zabezpieczeń, wymaganych przez zagraniczne sfery finansowe i handlowe. Obecnie mimo, że pożyczki zaciągane są przeważnie z Anglii, nie są one uzależniane od sprzedaży cukru do tego kraju i Bank Cukrownictwa ma możliwość szukania coraz nowych i coraz dogodniejszych dla siebie rynków zbytu. Z roku na rok Bank zmniejsza eksport cukru do Anglii, natomiast zwiększa do państw skandynawskich, bałtyckich, leżących lepiej frachtowo, a nawet nawiązał już stosunki z Dalekim Wschodem, Grecją i Algierem.

Nawiązany został z głównymi ośrodkami handlu wszechświatowego cukrem, a więc z Londynem, New-Yorkiem, Hamburgiem i Paryżem ścisły kontakt, i Bank kilkakrotnie w ciągu każdego dnia jest w posiadaniu telegraficznych najświeższych sprawozdań ze sprzedaży, dokonanych na

wszechświatowych rynkach terminowych i efektywnych transakcyj.

Bank przeprowadza również wszelkie transakcje bankowe i w tym zakresie wykazuje znaczne obroty. Stosunki, nawiązane ze światem finansowym angielskim, holenderskim i niemieckim, ułatwiają Bankowi ważne zadanie finansowania przemysłu cukrowniczego, co wyraża się w cyfrach przeprowadzanych rocznie kredytów, dobiegających sumy £ 2,000.000.

O stałym rozwoju Banku świadczy sześciokrotne od czasu istnienia podwyższenie kapitału zakładowego, który z przewalutowanego jednego miljarda marek w 1924 r. na \$ 800.000, doszedł w 1928 r. do wysokości zł 7,500.000 przy rezerwach zł 4,000.000.

Co do organizacji i systemów pracy wydziałów kredytowych nadmienić należy, że system pracy i organizacja tych wydziałów wzorowana jest na systemach najpoważniejszych banków krajowych i zagranicznych i stara się jak najtaniej, jak najdogodniej i z jak najdalej idącym uprzywilejowaniem obsłużyć swoją podstawową klientelę — cukrownie, a następnie jednostki prawne i fizyczne z przemysłem tym związane. Za swoje żyro i administrację kredytami zbiorowemi Bank dolicza do stawek Banku Polskiego lub banków zagranicznych jedynie od $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ % w stosunku rocznym.

Od 1924 r. na czele Banku stoi Prezydent Józef Żychliński. Zarząd tworzą PP.: Naczelnny Dyrektor Leopold Hebda i Dyrektorzy: Leon Brzeski, Władysław Demby i Bolesław Mikulski.